

LIVET

HEMMA

JAG HAR LEVT fyra år av mitt liv i Frankrike. En trevande start, både språkmässigt och kulturellt, kom att bli till en fascination inför och kärlek till det annorlunda – det som inte är som hemma.

Under min första kurs i franska försökte jag förklara att jag hade hemlängtan. Detta vackra och melankoliska ord. Men inte alls ett franskt ord visade det sig. Ordet hemlängtan på svenska är svårt att översätta till franska. I stället för ordet "hemma" använder franskan ord som "huset" eller "hos mig". Ett motsvarande ord för svenskans "hemma" finns inte på franska. Och då inte heller något ord för hemlängtan.

Kristen tro ger oss uppdraget att hålla våra hem öppna för varandra. Många familjer i Danderyd har hörsammat Guds kallelse och tagit emot flyende medmänniskor från Ukraina i sitt hem. En storslagen och kärleksfull insats och en handling vi alla skulle vilja erfara om vi någon gång skulle behöva tak över huvudet.

Jag längtar fortfarande hem. När jag bodde i Frankrike trodde jag att jag längtade till Sverige. När jag bodde i Sverige trodde jag att jag längtade efter västkusten. Men nu är jag inte längre säker

”Det spelar ingen roll om jag byter bostadsort, hus, man eller jobb. Min hemlängtan ligger bortom det någon eller något här kan uppfylla.”

på vilket hemma jag längtar efter. Kanske är min hemlängtan snarare existentiell än geografisk. Att jag inte riktigt känner mig hemma i den här världen.

Ta din längtan på allvar. All längtan har ett mål. Kyrkofadern Augustinus skriver på 300-talet: ”Du, o Gud, har skapat oss till dig, och vårt hjärta är oroligt till dess det finner vila i dig”. För mig har kyrkan blivit mitt tillfälliga hem på jorden. Där får jag i stunder känna mig trygg, vila, inspireras, möta medmänniskor och hämta kraft. Jag tror inte längre att min hemlängtan kan stillas helt här. Det spelar ingen roll om jag byter bostadsort, hus, man eller jobb. Min hemlängtan ligger bortom det någon eller något här kan uppfylla. Den insikten har befriat mig från mitt trygghetsbehov.

Jag tror och hoppas på ett hem hos Gud – dit jag längtar men inte har bråttom till. Tills den dagen då jag får ”komma hem” längtar jag. Lite oroligt, men i stark förvissning om att en dag få sätta upp den där broderade bonaden ”Hem ljuva hem” på min dörr hos Gud. Då kommer jag inte att behöva längta längre. Då har jag fått komma hem.

*Kristin Molander
Kyrkoherde*

Konfirmation 2022–2023 – ett minne för livet!

FOTO: ELLIOT ELLIOT

Att vara konfirmand i Danderyds församling är en stark och fin tradition. Här får du lära känna nya vänner, åka på ett härligt sommarläger eller träffas i din grupp på hemmaplan under vintern. Under konfirmations-tiden blandas samtal om Gud, andlighet, kärlek, livet och döden med bad, lekar och äventyr. Vi hoppas att konfirmationen blir ett minne för livet och önskar dig välkommen med på resan!

Sommarläger i Järvsö

Träffar en söndag i månaden under våren och läger 19–29/6 2023. Konfirmation 2/7.

Sommarläger i Sankt Anna skärgård

Träffar en söndag i månaden under våren.

Läger 1: 17–27/7 2023 med konfirmation 30/7.

Läger 2: 31/7–10/8 2023 med konfirmation 13/8.

Vinterkonfa på hemmaplan

Träffar varannan torsdag under höst och vår. Konfirmation i Danderyds kyrka 22/4 2023.

Läs mer på svenskakyrkan.se/danderyd.

Anmälan senast 18 september.

Pilgrims- vandra i Danderyd

Låt din väg gå dig tillmötes...
Vandring från Församlingens Hus genom Rinkebyskogen och till Sätträängskyrkan där vi avslutar med musikandakt. Dagens reflexioner utgår från psalmer som har påverkat livet och fördjupat vår tro. Vandringens längd: ca 3–5 km. Börja gärna vandringen med högmässa i Danderyds kyrka kl. 11.00.
Tid: Söndag 4 september 12.30–16.00.
Plats: Församlingens Hus

Fler vandringar på sidan 18.

Pengarna och livet

EXISTENSEN AV pengar – eller det pengar kan generera av status och makt – kan både vara till välsignelse eller leda till problem. Pengar gör något med oss och lockar ibland fram riktigt mörka och giriga sidor. Samtidigt kan pengar skapa fantastiska möjligheter – både privat och i större sammanhang med investeringar, forskning och utveckling som gynnar mänskligheten. Vilken betydelse har en kristen tro och ett liv för vår syn på pengar?

Välkommen till ett föredrag och samtal med Mats Svegfors ♦

Mats Svegfors

Mats Svegfors

Mats Svegfors är ansvarig för mediestödsutredningen som presenterades i slutet av juni 2022. Han var tidigare politisk redaktör och chefredaktör för Svenska Dagbladet, senare landshövding i Västmanlands län och slutligen chef för Sverige Radio. Mats är filosofie hedersdoktor vid Stockholms universitet. Hans författande rymmer såväl en bok om det konstitutionella egendomsskyddet som en kokbok med recept från hans tid som "slottsvärd" i Västmanland samt biografier om Dag Hammarskjöld men också om dennes far, statsministern Hjalmar Hammarskjöld.

Tid: torsdag 6 oktober 18.30

Plats: Församlingens Hus

Vem tänker du på i allhelgona?

Ljuständning i gudstjänster med vacker musik, öppet hus med servering, tusentals människor som besöker sina smyckade gravar eller tänder ljus i minneslundarna. Under allhelgona tänker vi på nära och kära. På svenskakyrkan.se/danderyd kan du se vad som händer i Danderyds församling.

Lukas, 6, Olena, grannen
August 12, Valerii 12,
Miroslava 8, Kajsa 8, Lova, 13,
Kalle, Lotten och Klara, 11.

Öppet hus

Genom organisationen Vänner till Ukraina i Norrort har människor i Danderyd öppnat sina hem för 137 flyktingar från krigets Ukraina. Tre av dem – Olena, Valerii och Miroslava – bor hemma hos familjen Kolb.

PÅ STUDSMATTAN HEMMA hos familjen Kolb i Danderyd hoppar en handfull barn i duggregnet. Två av dem har flytt kriget i Ukraina tillsammans med sin mamma. De övriga är uppvuxna här i huset. I snart två månader har de bott tillsammans eftersom Lotten, Kalle och deras fem barn har öppnat sitt hem för Olena och hennes två barn.

– För oss var det självklart. Många pratar om att ”man borde göra något”. Gör det! Det krävs inte så mycket. Tak över huvud, mat på bordet, omtanke och trygghet, säger Lotten Kolb.

När Vänner till Ukraina i Norrort drog igång skickade hon in en volontärsök om att öppna familjens hem för en familj från Ukraina och ganska snart flyttade Olena och hennes barn in.

– För mig har det varit väldigt bra att bo här när vi tvingades lämna vårt land på grund av kriget. Jag är glad över att svenskarna har räddat oss. Men det är svårt att ha levt hela sitt liv i Ukraina och sedan hamna i ett nytt land som du inte känner till, säger Olena.

Huset är stort och rymmer även en hund, tre katter, sex kattungar och tolv marsvin. Olenas familj har ett eget sovrum och badrum i huset.

– Jag var noga med att förklara att Olena måste göra sig hemmastadd här. Vill hon baka, tvätta, laga mat eller vad det nu är så är det bara att göra det. Hon behöver inte fråga, utan ska känna sig som hemma, säger Lotten.

– Jag ser Olena och barnen mest på morgonen innan jag går till jobbet. Sedan

brukar vår familj äta middag vid sex och de vid sju. Ibland äter vi tillsammans, men det är enklare att varje familj gör sin egen middag eftersom vi är så många, säger Kalle Kolb.

Båda familjerna tycker att det går bra att bo tillsammans.

– Vi är ganska lika. Vi lyssnar på varandra och vi har samma tankar kring hur vi vill ta hand om våra barn. Och barnen leker bra med varandra, trots att de inte pratar samma språk, säger Lotten.

Olena kommer från Boryspil öster om Kiev. Kvar finns hennes föräldrar, hennes bror med familj och hennes man.

– Jag har inte sett min man på tre månader. Han är i armén i Ukraina, liksom min bror. I vår lägenhet i Ukraina bor nu min brors fru, min brorson och min mans pappa eftersom deras hem har blivit helt förstörda i kriget.

FÖRE KRIGET DREV hon en affär med kontorsmaterial och leksaker. Maken arbetade som smed.

– Min dröm varje dag är att kunna åka tillbaka till Ukraina, säger Olena.

På söndagarna är hon och barnen med på fikat för ukrainska familjer som organiseras av Vänner till Ukraina i Norrort – en organisation som startades av Catarina Göthe.

– Jag var involverad i flyktingkrisen 2015 och fick många nya syriska vänner som berikat min familj. När kriget i Ukraina bröt ut hörde en arbetskollega därifrån av sig. Han undrade om han fick skicka sina tre tonårsdöttrar till mig ➡

”Kriget är inte slut och de här människorna behöver få ett mer långsiktigt boende.”

➔ i Sverige och jag sa ”Självklart!”, säger Catarina Göthe.

När hon hämtade tjejerna i Nynäshamn såg hon hur mängder av kvinnor och barn från Ukraina klev av båten. De få myndighetspersonerna på plats kunde inte göra mycket och sa ”Hjälp så många du kan”.

– Det var min start till det här. Jag ringde mina kompisar i Danderyd och sa ”Kör till Nynäshamn”, och det gjorde de och vi tog med oss så många vi kunde.

Fler krafter anslöt och idag har 436 ukrainska flyktingar fått boende genom Vänner till Ukraina i Norrort. De bor nu i Danderyd, Täby, Solna, Sollentuna och Österåker.

– Vi har ordnat så att varenda en har registrerat sig på Migrationsverket inom 24 timmar. Men eftersom det dröjde 6 veckor för den första att få sin dagpenning på 65 kronor så har vi även ordnat med hjälp att handla mat, samlat ihop kläder och startat svenskundervisning.

HON ÄR STOLT ÖVER alla frivilligkrafter som hjälps åt. Idag är de fem som koordinerar gruppen på omkring 2 000 personer.

– Skriver någon på Facebook att en extra säng behövs eller att gymaskor i storlek 34 saknas, så löser någon annan det direkt.

Nu hoppas Catarina Göthe på att

Olena och sönerna
Lukas, 6 år, Valerii,
12 och dottern
Miroslava, 8 år. Även
grannen August 12.

kommunerna kan börja ta över delar av ansvaret från gruppen.

– Kriget är inte slut och de här människorna behöver få ett mer långsiktigt boende.

Hemma hos familjen Kolb ska Olena och hennes barn snart flytta in i en

Vill du hjälpa till?

Gå med i facebookgruppen
Vänner till Ukraina i Norrort.

hyreslägenhet som finns i samma hus, där de kan bo i tre månader. Barnen har börjat i svensk skola och Olena har fått jobb på ett hotell.

– När jag arbetar på helgen så tar Lotten hand om mina barn, säger Olena.

Lotten har också hjälpt till att navigera bland svenska myndigheter och regelverk.

– Inget är jobbigt för oss. Vi är inte de som är i kris och jag är glad att vi kan göra livet lättare för Olena och hennes barn, säger Lotten ♦

En välsignelse

När familjen Bonde-Lebrot bott i sitt nya hus i en vecka välsignades deras hem av prästen Jenny Karlsson.

– Det kändes stort och som att vårt hem nu är en speciell plats, säger Sofi Bonde.

”O GUD, GÖR DÖRREN till detta hus vid nog att ta emot alla som längtar efter kärlek och gemenskap och trång nog att utestänga avund, högfärd och grälsjuka.”

Så började prästen Jenny Karlssons välsignelse av Sofi Bondes och Stefan Lebrots nya hem i Enebyberg där de bor med sina barn.

– En husvälsignelse är klart vanligare inom andra kristna traditioner. I den lutherska kyrkan välsignar vi inte saker – men ett hem går bra. Det finns dock ingen given ordning i Kyrkohandboken, så jag fick sätta ihop en, säger prästen Jenny Karlsson.

Hon började i hallen och gick tillsammans med familjen runt i hela huset och bad en kort bön i varje rum och läste några bibelord.

– Vi var väldigt nyinflyttade och allt var huller om buller, minns Sofi Bonde och fortsätter:

– Det var min födelsedag och Stefan hade friat till mig på natten. Det blev en så väldigt fin dag och det prästen gjorde var inspirerande, minns Sofi.

Varför ville ni att en präst skulle välsigna ert hem?

– Jag är halvfransk och kristen. Min pappa hade välsignat sitt nya hem i Normandie och det inspirerade mig att vi skulle göra samma sak här, säger Stefan Lebrot.

Han berättar att de förra ägarna sålde huset på grund av en skilsmässa.

– Huset var laddat med deras liv och deras tankar. Jag ville ta bort det negativa och neutralisera huset. Hemmet är den viktigaste platsen för en familj. Det är här man bor och arbetar och det är här ens barn växer upp, så därför ville vi välsigna vårt hem, säger Stefan.

Idag har de bott i huset i ett halvår.

– Hela huset känns positivt med fin energi, säger Sofi.

Prästen Jenny Karlsson hade aldrig tidigare välsignat ett hem, men gör det gärna igen.

– Det är inte magi vi sysslar med inom kyrkan och det handlar inte om att driva ut något ont. Istället handlar det om att ge en nystart i ett hem och önska dem som bor där alla goda tankar.

Hon säger att människor behöver välsignelse i sina liv då man ber att Gud ska finnas med.

– Jag tror att välsignelsen förändrar vår blick på världen, på varandra och på oss själva. Vi kan behöva hjälp på vägen att öppna våra sinnen och ta emot allt det goda i våra liv och bemöta det svåra, säger Jenny Karlsson ♦

**ÖNSKAR DU
HUSVÄLSIGNELSE?**

Välkommen att
kontakta prästen
Henrik Mattsson,
henrik.mattsson@
svenskakyrkan.se

”Där tar man det lugnt”

Utesoffan är mysigast hemma – för där kan man bygga en koja – och en mikro och lite popcorn är bra att ha i sitt hus. Det tycker Noa som går på Kyrkans förskola.

VARJE ONSDAG GÅR barnen i Kyrkans förskola Enen i Enebyberg på utflykt till skogen. I en glänta i skogsbrynet finns en stor koja byggd av långa trädgrenar kring några träd. Här brukar de stanna och leka ibland.

– Man kan inte bo i kojans för den är inte tät, förklarar Arvid, 5 år.

Han och kompisarna Milou, Lasse, Noa, Viggo och Georgij är på en egen liten utflykt idag tillsammans med förskolepedagogen Anna-Karin Strömberg.

– Nu ska vi bygga! uppmanar Milou.

Barnen klättrar vant upp utanpå kojans. På ett ögonblick är leken i full gång.

– Arvid och jag hamrar på kojans. Vi försöker bygga ett hus. Det kommer ta sexton dagar, säger Lasse.

– Nej, det kommer ta tusen år. Men vi har levt i fem år, rättar Milou.

– Jag ska bygga om och här tänker jag bygga för, förklarar Viggo.

– Hur går det? Tycker du att det är snyggt, chefen? undrar Lasse.

Georgij tittar in i kojans mellan grenarna.

– Där kan det vara ett fönster, föreslår han.

– Jag kommer med min motorsåg, säger Arvid.

Lasse har hittat en ny plats att sitta på.
– Det här är mitt rum. Kungen ville att hela huset ska bli hans. Viggo, du kan bli kung! Då behöver du inte arbeta, föreslår Lasse.

Milou klättrar ner på marken och hittar en stor granruska.

– Jag var en städerska och jag ska sopa här, säger hon och börjar sopa marken ren från kottar och barr.

– Jag vill också sopa! utbrister Noa.

– Du kan göra utanför så kan jag göra inne, föreslår Milou.

Var är det mysigt hemma?

– I min koja som är under min säng i mitt rum, säger Lasse.

– I utesoffan, för där kan man bygga en

koja, säger Noa mellan soptagen.

– I mitt rum, för jag har en egen säng och alla mina grejer är där. Man kan leka, säger Arvid.

Även Milou och Georgij gillar sina egna rum bäst hemma.

– Man får vara ifred där och man tar det lugnt, säger Milou.

– I mitt rum kan jag spela så mycket jag vill. Jag har ett älsklingsspel med superhjältar som dödar massa dumma, säger Georgij.

Om ni hade ett eget hus, vad skulle det finnas där?

– En studsmatta och en tv, säger Lasse.

– Nintendo, lego, tv, ipad, mikro, popcorn och hamburgare, räknar Noa upp.

Arvid vill ha en tv, ett förråd, växter och leksaker i vardagsrummet.

– Och solglasögon, lägger han till.

– Leksaker, tv, soffa, säng, en källare och en bil, säger Milou.

Hon vill även ha en människa i sitt hus. Viggo vill ha ett djur.

– En T-rex som är levande. Om någon sur kommer så gör T-rexen så här, säger han och visar ett läskigt väsande ♦

A group of five children are playing in a large, intricate structure made of thick, weathered tree branches. The children are dressed in outdoor clothing like jackets and hats. The scene is set outdoors with a clear blue sky and some green foliage in the background. The children are positioned at various heights and levels of the structure, some sitting on branches and others standing or climbing. The overall atmosphere is one of active play and exploration.

Lasse, 5 år

Noa, 6 år

Ärvid, 5 år

Milou, 5 år

Georgij, 6 år

”I mitt rum kan jag spela så mycket jag vill. Jag har ett älsklingsspel med superhjältar.”

**I många år levde Anette i missbruk och flyttade mellan tillfälliga boenden. Idag är hon nykter och bor i en egen lägenhet.
– Det är frid att ha ett eget hem, säger hon.**

Ett eget hem

I FÖNSTRET HEMMA hos Anette, 57, står stora krukor med gurkplantor som hon dragit upp från frö.

– Jag älskar att odla och har en kolonilott där jag brukar vara på somrarna.

Favoritplatsen hemma är den stora soffan i vardagsrummet. Här kan hon samla barn och barnbarn, gosa med katterna eller titta på tv.

– Mitt liv är fantastiskt! Min lägenhet är mitt slott, jag har mitt barnbarn, jag har jobb och jag håller på att ta körkort, säger Anette och ler stort.

Lägenheten har hon bott i under fem år. Drogfri har hon varit i snart elva.

– När min dotter sa att hon var gravid tänkte jag att det här är min sista chans att göra något bra. Sedan dess har jag varit helt nykter, säger Anette som har ett mångårigt missbruk av alkohol och droger bakom sig.

– Båda mina föräldrar drack och när min pappa dog när jag var 11 år så började jag också. Jag visste inget annat.

Genom åren har hon bott på en mängd olika adresser. Hon har blivit vräkt två gånger, en gång när hennes barn var små

och en gång när de var i tonåren. Hon har även bott på olika behandlingshem, familjehem och soffor.

Vad saknade du när du inte hade ett eget hem?

– Tryggheten. Man är väldigt utsatt som tjej när man är hemlös. Ändå har jag alltid haft någonstans att sova, för trots mitt missbruk kunde jag alltid komma hem till mina barn och till min syster. Vi har starka band.

Första året som nykter bodde hon hos sin syster. Sedan fick hon olika tillfälliga boenden innan hon till slut lyckades få en egen lägenhet genom Stadsmissionens ”Bostad först”.

Hur var det att få ett eget hem?

– Det var frihet. Trygghet. Att ha en klädkammare. En dusch! Jag undrar hur mitt liv hade sett ut om inte Stadsmissionen hade klivit in – och om jag inte hade haft mitt barnbarn, säger Anette.

TACK VARE BOSTAD FÖRST lyckas 75–90 procent av de boende förändra sina liv, enligt Agneta Nilsson på Stadsmissionen. Trots det arbetar bara 44 kommuner i

Sverige med modellen. I maj i år utlystes därför ett statsbidrag på 30 miljoner kronor till kommunerna för att stärka arbetet mot hemlöshet just genom Bostad först.

– I andra boendemodeller kan man förlora bostaden om man får ett återfall, men i Bostad först får man nya chanser så länge man betalar hyran och inte stör grannarna, säger Agneta Nilsson.

Dessutom får man stöd av en boendecoach.

– Jag fick hjälp med hela mitt missbrukarbeteende, berättar Anette.

HON SÄGER ATT hennes språk har förändrats, att hon klarat av sin skuldsanerling, att hon jobbar på sin självkänsla och att hon har skaffat nya tänder.

– Jag önskar alla människor tänder. Att kunna tugga maten igen var fantastiskt och det påverkar självförtroendet – till och med busschauffören bemöter mig annorlunda nu.

Det första Anette betalar när lönen kommer in är hyran för lägenheten.

– Jag mår så bra när hyran är betald. Då vet jag att jag kan bo här en månad till ♦

A photograph of a woman with blonde hair, slightly out of focus, holding a tortoiseshell cat. The cat is the central focus, looking directly at the camera with yellow eyes. The woman is wearing a dark blue sweater with pink stripes. The background is a plain, light-colored wall.

”Jag mår så bra
när hyran är
betald. Då vet jag
att jag kan bo här
en månad till.”

HEMLÖSA I DANDERYD

Var sjätte år kartläggs hemlösheten i Sverige. Enligt de senaste siffrorna från 2017 hade Danderyds kommun 73 hemlösa. Av dessa var 15 stycken akut hemlösa och övriga hade någon form av tillfälligt, kortsiktigt tak över huvudet.

Källa: Socialstyrelsen.

**Gert
Wingårdh
arkitekt:**

”Hemmet
har själ”

Samarbeta med en snickare som levde för tvåtusen år sedan? Inga problem, säger arkitekten Gert Wingårdh. Att förvandla kyrkor till bostäder gör honom däremot mindre bekväm.

I TAKT MED att Svenska kyrkans medlemstal sjunker står allt fler kyrkobyggnader tomma. Det beror inte enbart på färre medlemmar utan också på urbanisering. Det är landsbygdens kyrkor som överges. Frågan är vad kyrkorummen ska fyllas med.

Arkitekten Gert Wingårdh har ett rakt svar: Låt de hemlösa bo där.

– Tänk ett härbärge i varje by. Tänk att veta att var man än är i Sverige och knackar på kyrkdörren så finns det en säng.

När han säger det står han mitt i Småland och mitt framför filmkameran. Och mitt framför en enorm träbasilika från 1918. Scenen utspelar sig i SVT:s Husdrömmar, programmet som inneburit Gert Wingårdhs definitiva genomslag för den breda allmänheten.

Hans arkitektkarriär är imponerande. En och annan skulle kalla den irriterande. Ska karln ha sin penna med i varenda prestigekåk, undrar kritikerna. Senaste verket är den omdiskuterade tillbyggnaden av Liljevalchs konsthall.

”Något som är tydligt är att människor inte läser böcker längre. Förr var det självklart att rita bokhyllor. Det är heller ingen som efterfrågar tv-soffa. Att familjen samlas i en soffa framför ett och samma media förekommer inte längre.”

Med ett slags chosofri pondus har Gert Wingårdh lyckats omdefiniera bilden av arkitekten som en poloklädd snobb. Bara kindpussandet skiljer honom från den absoluta folkligheten.

Denna gång är han lätt irriterad. Träbasilikan som programavsnittet kretsar kring har sålts av den lokala församlingen till de nya ägarna för 270 000 kronor.

– Jag blir upprörd. Har Svenska kyrkan, dit mina skattepengar* går, sålt för sådant underpris?!

GERT WINGÅRDH ÄR även frågande till att förvandla en kyrkobyggnad till privatbostad, vilket de nya unga ägarna tänker göra. Lokalen är redan avsakraliserad, som det heter när man under rituella former fråntar kyrkan dess status som heligt rum. Gert Wingårdh tycker att det borde vara en rejäl paus på fem, tio år – ”kanske en generation” – innan den helgade byggnaden blir ”ett hem med stöj och stim”.

– Jag är inte helt bekväm. Detta var en gång en samlingsplats för jättemånga människor varje söndag. Det finns en slags andlighet, djup, trygghet och tyngd i kyrkorummet.

Ja, kanske måste de inte befolkas alls, säger han. Kanske kan kyrkorna helt enkelt få stå som de är, utan funktion. Som ett välbehövt tomrum i en värld fylld av intryck, krav och impulser.

Gert Wingårdh är formad av kyrkorum-

met. Varje söndag under uppväxten gick han med mamma och pappa till gudstjäns-ten i Sankta Helena och senare Våmbs kyrka i Skövde.

52 dagar om året i all ära. Långt mer formande var förstås platsen där han tillbringade resten av tiden. Barndomshemmet var en femtiotalslägenhet.

– Jag kommer ihåg att vi hade många gula trämöbler. Jag minns en bambuspaljé där en monstera klängde. Jag minns också sopnedkastet. Mor sa att det skulle kunna komma troll upp från sopnedkastet. Det var otäckt.

Senare bodde familjen en period i Tyskland, i husvagn. Gert Wingårdh hade slafen placerad över toaletten, nära ett takfönster i orange plast. Där låg han och tittade ut på molnen.

– Jag tycker om orange färg, det har en klar koppling till den tiden.

Första egna lägenheten var liten, fjorton kvadratmeter. Gert Wingårdh byggde ett stort bord och köpte en asketisk stol av den danske formgivarikonon Kåre Klint. På sängen lade han ”ett vedervärdigt fult rosa frottéöverkast”.

VAD ÄR ETT HEM? Genom beskrivningarna av sina tre första bostäder har Gert Wingårdh illustrerat svaret. Ett hem är en fysisk plats med funktioner för sömn, mat och hygien. Men enbart det räcker inte, säger han. För att ett hem ska bli ett ➡

”Ett hem är något som skapas genom minnen av relationer. Av att tingen och rummen laddas med erfarenheter och en djupare mening.”

➔ hem krävs människor. Och tid.

– Ett hem är något som skapas genom minnen av relationer. Av att tingen och rummen laddas med erfarenheter och en djupare mening.

Begreppet ”hemmets själ” är synnerligen relevant, säger Gert Wingårdh.

– Ett hem kan absolut ha själ. Det handlar om artefakter som triggar känslor. Om man blivit kärleksfullt smekt i en stol laddas stolen med den stämningen. Om man blivit agad mot ett bord händer samma sak med bordet.

VISST FINNS DET faktorer som redan på ritbordet kan bidra till stämningen. Hur ljuset faller. Hur rummen står i relation med varandra. Vilka material som används. Gert Wingårdh formger ofta hem på uppdrag. Han frågar då klienten vad hen värdesätter i livsmiljön. ”Vill du vakna i mörker eller av att solen kommer in? Vill du laga din mat ensam eller inför öppen ridå?”

Svaren styr hur han placerar rummen. Om önskemålen är uppåt väggarna förklarar Gert Wingårdh varför man bör välja en annan lösning.

– Klienten kan önska en skraddarsydd bostad. Det intressanta är att resultatet nästan alltid blir en överraskning. Det visar sig att man tyckte om solljuset som kommer in, fast man påstod att man inte ville ha det.

Det är 47 år sedan Gert Wingårdh blev klar med arkitektstudierna. Under samma halvsekel har synen på hemmet hunnit genomgå ett antal trendskiten. Eller?

– Min grunduppfattning är att inget har hänt. När jag föreläser brukar jag berätta

om hur ett hem såg ut för 4 000 år sedan i staden Ur för att visa alla normer som lever kvar.

Men det är klart att mycket förändrats, säger han i nästa andetag. Gert Wingårdh beskriver sin uppväxt som typiskt småborgerlig. Han tror att hans eget småborgerliga liv är mer öppet än vad hans föräldrars var.

– Det är en större genomströmning av nära och tillfälliga bekanta i mitt hem än vad det var i deras. Jag uppfattar att hemmet idag är mer öppet.

EN ANNAN FÖRÄNDRING är att folk blir rikare, konstaterar Gert Wingårdh. De privata hem han ritat nu är dubbelt så stora som de var för tjugo år sedan, då de i sin tur var dubbelt så stora som de som ritades tjugo år innan dess.

– Människor pratar om att de har så många ägodelar. Det räcker inte med en garderob, det ska vara ett helt rum. Istället för hygienrum har man en hel spaavdelning.

Samtidigt finns en trend som handlar om att reducera sitt liv, säger han. Att gå mot minimalism och göra sig av med saker.

Ett annat tidstypiskt ideal är hotellkänslan. På Hemnet och i inredningsreportagen märks suget efter interiörer med en touch av hotell. Detta samtidigt som arbetsplatsen och de offentliga miljöerna ska vara så hemlika som möjligt.

– Det är en intressant motsägelse. När det gäller hemmen tror jag att det handlar om att man förknippar hotellrum med lyx. Det man egentligen säger är att man vill komma hem till en bäddad säng, en välfylld minibar och en frukost som dukas upp utan att man anstränger sig.

Bilderna av vad ett hem är och kan vara

GERT WINGÅRDH

Ålder: 71 år

Bor: I ett om- och tillbyggt soldattorp i Bohuslän.

Taklägenhet i Göteborg.

Familj: Hustrun Karin.

Fem gemensamma barn och sex barnbarn.

Gör: Arkitekt, tv-profil

Utmärkelser: Har vunnit det prestigefyllda Kasper Sahlinpriset, som Sveriges Arkitekter delar ut, sex gånger.

Aktuell med: Produktionen av en ny säsong av Husdrömmar.

”Vi fortsätter som tidigare med stor spännvidd, att följa unika fall. Vi ser gärna intresse för ekologi, cirkulärt tänkande och självbyggeri.”

Om det svenska hemmet:

”Det som utmärker det svenska hemmet är relationen till ljuset.

Många vill ha det ljust, även om man inte målar allt vitt.

I sydligare länder handlar det mer om att stänga ljuset ute.”

Om hem och barn: ”Det är tydligt att barn får ta plats i svenska hem. Soffor och andra möbler tar hänsyn till barns intressen. I exempelvis italienska och franska bostäder finns ofta en högre lust till representativitet, hemmet är mer av en front. Det är nästan otänkbart att se leksaker ligga framme när du kommer till en vanlig fransk familj.”

"När jag föreläser brukar jag berätta om hur ett hem såg ut för 4 000 år sedan i staden Ur för att visa alla normer som lever kvar."

möter oss från olika håll. Som en brutal motpol till de glossiga magasinens foton av det trygga och välordnade hemmet tränger skildringarna från krigets ruiner in, nu på nära håll genom Rysslands angrepp på Ukraina. I bilderna av de sönderbombade husen träder essensen av hemmet fram, som när något blir synligt först när det är borta.

GERT WINGÅRDH HAR ofta blivit stående framför brandgavlar vid nyrivna hus och förundrats över hur mångfalden av tidigare dolda liv öppnar sig framför ögonen.

De sönderbombade miljöerna i Ukraina

betraktar han ur ett vidare perspektiv. Det handlar inte om enstaka hus utan om hela städer.

– Frågan som uppstod efter andra världskriget handlade om huruvida man skulle bygga upp en gammal stad som grundlades på 1700-talet eller göra något nytt och bättre. Det var då miljonprogramsidén föddes. Just nu är modernismens ideal förkastade, vi är tillbaka i en förtätning lik äldre tiders städer. Det kommer bli intressant att se vilken väg man väljer i Ukraina.

Gammalt som ska bort. Gammalt som ska bevaras. Världsarkitekturen är full av byggnader vars värde inte går att överskatta. En stor del av dem är heliga rum.

Det var i de kyrkliga prestigeprojekten som historiens byggherrar introducerade nya metoder. Tekniker som används än idag.

Gert Wingårdh är övertygad om att han skulle kunna samarbeta med dåtida kolleger. Till och med en snickare som föddes i Nasaret för mer än tvåtusen år sedan.

– Jesus och jag skulle utan problem förstå varandra. Bostäderna har inte ändrat sig sedan urminnes tider. Och en kyrka kan byggas på precis samma sätt som man gjorde i Mellanöstern för längesedan ♦

* Kyrkoavgiften till Svenska kyrkan kallas av många för skatt. Formellt är det en medlemsavgift som regleras via deklarationen.

FOTO: KERSTIN EVÉN

Sjung i kör!

BRA FÖR HÄLSAN och helt enkelt väldigt kul är det att sjunga i kör. Du får vara med och bidra till ett livaktigt musik- och gudstjänstliv i Danderyds kyrka. Det finns körer för alla åldrar och olika musiksmaker. Kom och var med!

Gospelkören

Inte enbart en gospelkör, utan en kör för alla som gillar att sjunga pop, gospel och visa. På hemsidan kommer det att finnas mer information inför höstens repetitioner och gospelmässa.

VocAlice

Kör för kvinnor där inriktningen är främst klassisk sakral men även jazz, gospel och folkmusik. 2-4-stämmigt för sopraner och altår,

Kyrkokören

Här har alla sångare stor körvana och besitter stor repertoarkänedom. Men fler duktiga sångare behövs, särskilt altår och basar.

Körer för barn och unga

Flick-körlek, Mariakören, Ceciliakören, Gosskörlek, Danderyds Gosskör och ungdomskören Vox. Körerna övar en gång i veckan och sjunger några gånger per termin i söndagens högmässa i Danderyds kyrka.

För små och stora Baby-café med sångstund

Välkommen till baby-café där vi sjunger, leker, samtalar om livet och fikar tillsammans. Ta med din bebis och kom! Ingen anmälan eller avgift.
Tid: Tisdagar 10.00–12.00. Start: 13/9
Plats: Församlingens Hus.
Vagnar parkeras på innergården.
Kontakt: Sms:a Maria Gibbs Persson, församlingspedagog, 070-600 55 56.

Tac-o-lov

Fredagsmys för alla åldrar. Kom som du är direkt från jobbet, fritids eller förskolan

till en till kväll med taco-middag, gudstjänst och pyssel. Gudstjänsten är anpassad för barn med spring i benen. Ingen anmälan eller avgift.
Tid: fredagarna 23 september, 21 oktober och 28 november 17.00–19.00.

Plats: Församlingens Hus
Kontakt: Elisabet Munro, elisabet.munro@svenskakyrkan.se

Söndagsklubben

Söndagsklubben är med i kyrkan i början av högmässan. Sedan går barnen ut i nya entrén och lyssnar till Bibelns berättelser, pratar och pysslar utifrån dagens tema. Lagom till nattvarden går alla tillbaka in i kyrkan igen. Ingen anmälan eller avgift. Sedan är det kyrkfika i Församlingens Hus.

Tid: Söndagar 11.00–12.15. Start: 4/9
Plats: Danderyds kyrka
Kontakt: Sms:a Maria Gibbs Persson, församlingspedagog, 070-600 55 56.

Onsdag tillsammans

After School

Häng, fika och möjlighet att plugga i väntan på kvällens aktiviteter. Till Grottan kan du komma direkt efter skolan. Gratis och ingen anmälan.

Tid: onsdagar 16.00. Start: 14 september.
Plats: Grottan, Församlingens Hus.
Kontakt: Louise Almén.
louise.almen@svenskakyrkan.se,
070-810 06 89

Kvällsmässa

En kort och stämningfull mässa under Danderyds kyrkas vackra valv.

Tid: onsdagar 18.30. Start: 14 september.
Plats: Danderyds kyrka

Ungdomskväll

Fika, häng och program.
Tid: onsdagar 19.00–21.00. Start 14 september.
Plats: Församlingens Hus.
Kontakt: Louise Almén. louise.almen@svenskakyrkan.se, 070-810 06 89

Läs bibeln tillsammans

Bibelns berättelser präglar hela vår historia och vår kultur. Genom att läsa, studera och samtala får vi möjlighet att förstå vårt samhälle och våra värderingar på ett djupare plan. Ta gärna med din egen bibel. Ingen anmälan.

Tid: onsdagarna 14 och 28 september, 12 och 26 oktober, 9 och 23 november 19.15–20.45 (efter mässan)
Plats: Församlingens Hus.
Ledare: Pehr-Albin Edén, präst.
pehr-albin.eden@svenskakyrkan.se

Musik i Danderyds kyrka

Johan Stengård

Lunchmusik med soppa

Musik i Danderyds kyrka. Fri entré. Soppnan serveras sedan i Församlingens Hus. (Kostnad 60 kr)

Tisdag 13 september 12.00

Johan Stengård, saxofon, Anders Ölund, orgel och piano. Ingen soppna.

Tisdag 27 september 12.00

Anders Ölund, orgel.

Tisdag 11 oktober 12.00

Katariina Kolehmainen, cello, och Silja Levander, piano.

Tisdag 25 oktober 12.00

Anders Ölund, orgel.

Tisdag 8 november 12.00

Anders Ölund, orgel.

Läktarorgeln 50 år!

Danderyds kyrka fick sin första orgel 1794. Kvar från den finns fasaden och en stämma. Ny orgel byggdes år 1900 och 1963. År 1972 fick orgeln ett svällverk och fler stämmor. Spelbordet fick då sin nuvarande utformning.

Orgelvisning

Lördag 15 oktober 16.00

Välkommen upp på läktaren i Danderyds kyrka. Församlingens organist Anders Ölund bjuder på en specialvisning av Danderyds kyrkas orgel. Han kommer att berätta om hur orgeln är uppbyggd och visar hur de olika stämmorna låter samt ger exempel på de olika klangkombinationer man kan skapa på en orgel. Visningen avslutas med Toccata i d-moll av Bach.

Orgelkonsert

Söndag 16 oktober 16.00

Anders Ölund, organist. Musik av bland annat Hofhaimer, Rheinberger och Widor.

Requiem av Gabriel Fauré

Söndag 13 november 16.00

Danderyds Gosskör, Grabbkör och Ungdomskör. Instrumentalister. Kerstin Evén, dirigent. Kristin Molander, präst.

Utställningar i Församlingens Hus

Måleriska nedslag & Bryderi? Broderi!

5 september-2 oktober

Vernissage 5 september 17.00-19.00.

"Måleriska nedslag" av Christina Österberg. Måleri i akryl. En skildring av Christinas måleriska upptäcktsresa i mötet med akrylfärgens möjligheter.

"Bryderi? Broderi!" av Charlotte Sachs. Varierande trådar på varierande tyger.

**FÖLJ DANDERYDS
FÖRSAMLING PÅ FACEBOOK
FÖR SENASTE NYHETERNA**

Vi finns även på Instagram
där vi heter:

Svenska_kyrkan_i_danderyd

FOTO: KRISTIN LIDELL/IKON

Frukost i
gemenskap
i Vagnslidret!

Mötesplatser

Andlig vägledning

Vill du fördjupa ditt böneliv och din relation med Gud? Är du nyfiken på Ignatius andliga övningar? Kom med i gruppen med Andlig vägledning i ignatiansk anda. Ingen kostnad. Max 12 deltagare.
Tid: tisdagarna 6 och 20 september, 4 och 18 oktober, 1, 15 och 29 november 18.00–19.30.
Plats: Församlingens Hus
Ledare: Ulla Axelsson och Elisabet Munro.
Anmälan till: elisabet.munro@svenskakyrkan.se

Meditation i Andrum

Ledare: Stefan Holmberg
Anmälan: estelle.wiesel@svenskakyrkan.se
Tid: onsdagar 14.30–15.00.
Andrum öppnar 14.00.
Start: 21 september.

Syjunta

Du tar med det du vill ha för händer och det du vill äta. Vi bjuder på kaffe och te. Om du vill sticka till församlingens diakoni får du garn och stickor.
Tid: fredagarna 23 september, 7 och 21 oktober, 18 november, 17.00–19.00.
Plats: Andrum

Frukost i gemenskap

På torsdagar bjuder vi på frukost i Vagnslidret vid Sätträängskyrkan. Sedan går vi in i kyrkan och har andakt tillsammans.
Tid: torsdagar 9.30–10.30 frukost och 10.30 andakt.
Start 15 september.
Plats: Sätträängskyrkan

Eftermiddagskaffe

Fika och gemenskap i Mörby centrum.
Tid: tisdagar 13.00–15.00.
Start: 13 september
Plats: Andrum

Djursholms kyrkliga arbetskrets

Föredrag, servering, musik.
Tid: måndagar 12.00.
Start 26 september.
Plats: Djursholms församlingsgård, Änglagaraget.
Kontakt: Astrid Roos Ydell, 08-753 12 25

Män emellan

Samtalsgrupp för män.
Tid: Lördag 27 augusti, 17 september, 8 och 29 oktober 9.30–12.00.
Plats: Vagnslidret, Sätträängskyrkan

Pilgrim Danderyd

Pilgrim's walk for Future 22/8–14/9

Fred med jorden, fred med varandra är temat på den tre veckor långa pilgrimsvandringen från Åbo till Stockholm. Det är val och syftet med vandringen är att påminna oss alla, väljare såväl som beslutsfattare, om de stora framtidsfrågorna och hur de hänger ihop. Ett stopp blir i Sätträängskyrkan och den som vill kan sedan vandra med till Solna.
Tid: onsdag 8 september
Plats: Sätträängskyrkan

Stjärnvandring

Gemensam vandring (ca 12 km) för alla församlingar i Stockholms stift. Samling vid Danderyds sjukhus busstation. Vandring utmed Brunnsviken in till St Jakobs kyrka vid Kungsträdgården.
Tid: Söndag 18 september 11.00–16.00.
Plats: Busstationen vid Danderyds sjukhus

Vandring i allhelgonatid

Vi samlas vid Altorps kapell i Djursholm och vandrar till Danderyds kyrka. Efter vägen stannar vi till för reflektioner om livet och döden, om naturens höst och vila och livets kretsgång. Ta gärna med egen fika.
Tid: Söndag 6 november 13.00–ca 16.00.
Plats: Altorps kapell, Ymerv. 55, Djursholm

Kontakt: Estelle Wiesel, estelle.wiesel@svenskakyrkan.se
Läs mer på hemsidan.

TIDNINGEN LIVET

Utgiven av Svenska kyrkan, Danderyds församling.

Redaktion

Kristin Molander, kyrkoherde
kristin.molander@svenskakyrkan.se
Christina Högberg, kommunikatör
christina.hogberg@svenskakyrkan.se
Ola Whistler Sahlén
ola.sahlen@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare

Kristin Molander, kyrkoherde

Design&produktion

Jonna Olsson & John Losciale

Redaktör

Mia Sjöström

Skribenter

Mia Sjöström, Kristina Lindh

Omslag

Lotta Kühlhorn

Fotografer

Elliot Elliot, Emelie Asplund

Tryckeri

Stockholms Lito Grafiska, Danderyd

ÖPPETTIDER

Församlingens Hus

Mån–fre 9.00–16.00,

Växel, tel 08-568 957 00.

Mån–fre 9.00–12.00 och 13.00–17.00.

Bokning av dop, vigsel, begravning:

Mån–tors 9.00–12.00, 13.00–15.00.

Fre 9.00–12.00. Tel 08-568 957 10.

Bokning av församlingsgårdar:

Mån–tors 9.00–12.00, 13.00–15.00.

Fre: 9.00–12.00. Tel 08-568 957 35.

Kyrkogårdsförvaltningen:

Mån, ons, tors, fre 9.00–12.00,

13.00–15.00, tis 9.00–12.00,

13.00–14.00. Tel 08-568 957 39.

SVENSKA KYRKAN I DANDERYD

Församlingens Hus

Angantyrvägen 39,
182 54 Djursholm.

Växel: 08-568 957 00,
måndag – fredag
9.00–12.00 och 13.00–17.00.
Adress: Angantyrvägen 39,
182 54 Djursholm

Hemsida

svenskakyrkan.se/danderyd

Kommunikatörer

Christina Högberg,
08-568 957 08.

Kyrkogårdsförvaltning

Per Henrik Hinder, chef
08-568 957 46.

Kyrkor och lokaler

Altorns kapell,
Ymervägen 55, Djursholm.

Andrum, Mörby Centrum.

Danderyds kyrka,
Angantyrvägen 41, Danderyd.

Djursholms församlingsgård,
Valevägen 26, Djursholm.

Djursholms kapell, (stiftelse)
Danavägen 9, Djursholm.

Enebykyrkan,
(samarbetskyrka)
Enebytorget,
Lars Åberg 070-497 71 65.

*Petruskyrkan med
församlingsgård*,
Kyrkv 27, Stocksund.

*Sätraängskyrkan
och Vagnslidret*,
Sjöbergsv. 32 Danderyd.

Sjukhuskyrkan,
Danderyds sjukhus,
08-123 550 00 (växel).

Kyrkoherde

Kristin Molander,
08-568 957 01, 070-334 16 18.

Präster

Pehr-Albin Edén,
08-568 957 18.
Randi Guldstrand,
08-568 957 20.
Henrik Mattsson
08-568 957 05.
Elisabet Munro,
08-568 957 16.
Ola Whistler Sahlén,
tjänstledig.

Sjukhuspräster

Ninna Birkoff,
08-568 957 15.
Jenny Karlsson,
08-568 957 17.

Diakoner

Maria Watolla,
08-568 957 00.
Estelle Wiesel,
08-568 957 29.

Samordnare ideella

Beata Moberg,
08-568 957 28.

Musiker

Kerstin Evén, 08-568 957 49.
Sabina Lilja, 08-568 957 00.
Maria Resare, 08-568 957 07.
Anders Ölund, 08-568 957 04.

Församlingspedagoger

Louise Almén, 08-568 957 00.
Henrik Brosché, 08-568 957 24
Maria Gibbs, 08-568 957 25.

Kyrkans förskola

Förskolorna Enen, Kyrkbacken
och Änglagaraget. Petra Olsson,
rektor, 08-568 957 02.

Gert Wingårdh, arkitekt:

”Ett hem är något som skapas genom minnen av relationer. Av att tingen och rummen laddas med erfarenheter och en djupare mening.”

Anette, tidigare hemlös:

”Man är väldigt utsatt som tjej när man är hemlös. Ändå har jag alltid haft någonstans att sova, för trots mitt missbruk kunde jag alltid komma hem till mina barn och till min syster.”

Kristin Molander, kyrkoherde Danderyds församling:

”För mig har kyrkan blivit mitt tillfälliga hem på jorden. Där får jag i stunder känna mig trygg, vila, inspireras, möta medmänniskor och hämta kraft.”